

Cím: Az Eurojust jelentése a kábítószer-kereskedelemről – Az igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos tapasztalatok és kihívások

Kelt: 2021. április 13.

- A kábítószer-kereskedelem világszerte továbbra is **rendkívül jövedelmező piac**, amelynek becsült értéke csak az Európai Unióban eléri az évi **30 milliárd eurót**. A társadalomra gyakorolt általános hatás drámai következményekkel jár, többek közt az egészségügyre, a kormányzásra, a gazdaságra és más, közvetetten érintett területekre nézve. Ez a hatás a bűnüldöző és igazságügyi hatóságokat is érinti, amelyeket túlságosan leterhel a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos ügyek számának ugrásszerű növekedése. Számos uniós tagállam számára nehézségeket okoz, hogy elegendő forrást különítsen el a határokon átnyúlóan működő, rendkívül rugalmas szervezett bűnözői csoportok elleni küzdelemre.
- Emellett az Európában működő szervezett bűnözői hálózatok kihasználják a nyitott határok előnyeit és az EU számos különböző jogi keretének összetett jellegét is. E körülmények hatékony ellensúlyozása érdekében az EU-n belüli és kívüli **igazságügyi hatóságok sikeresen együttműködnek** — az **Európai Unió Büntető Igazságügyi Együttműködési Ügynökségének (Eurojust)** támogatásával. Az elkövetkező években várhatóan tovább nő az Eurojust elé terjesztett ügyek száma, és ezt figyelembe kell venni a tervezés során.
- Ez a jelentés a kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemmel kapcsolatos igazságügyi együttműködés **tapasztalatait** és **kihívásait** tekinti át. Az alkalmazott **módszertan** a 2017 és 2020 közötti, kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos ügyek ügynökség általi támogatása során szerzett gyakorlati tapasztalatok alapján kiválasztott megfelelő esetek azonosításából és elemzéséből állt (1838 eset). Ez az esetelemzés hat fejezetből áll.
- A jelentés szemlélteti, hogy az Eurojust milyen segítséget nyújt a következő hét, gyakran felmerülő témához kapcsolódó kihívások leküzdéséhez: Új pszichoaktív anyagok (NPS) és (pre-)prekurzorok, együttműködés nem uniós országokkal (együttműködési megállapodások, kapcsolattartó pontok és informális együttműködés), ellenőrzött szállítások, joghatósági ütközések, pénzügyi nyomozás, vagyonfelkutatás és -visszaszerzés, az európai nyomozási határozat és a kábítószer-kereskedelem digitális környezetben.
- Az elemzés és az Eurojust e területen folytatott igazságügyi együttműködéssel kapcsolatos tapasztalatai alapján a jelentés a határokon átnyúló nyomozásokhoz **bevált gyakorlatokat** javasol és vázol fel. **Következtetéseket** tartalmaz és **ajánlásokat** fogalmaz meg, amelyek a következőképpen foglalhatók össze:
 - **Folytatni kell és meg kell erősíteni az új pszichoaktív anyagokkal** és prekurzorokkal kapcsolatos **jogi kihívások kezelésére irányuló uniós erőfeszítéseket**. Mivel az igazságügyi hatóságok továbbra is operatív kihívásokkal néznek szembe, az igazságszolgáltatás támogatására az Eurojust a megfelelő szervezet.
 - Az Eurojust összekötő ügyészei, kapcsolattartó pontjai és egyéb hálózatai vagy eszközei révén a nem uniós országokkal folytatott folyamatos és megerősített együttműködés számos kábítószer-kereskedelmi ügyben rendkívül előnyös, ami **egyértelműen további lehetőségeket kínál a nemzeti nyomozások számára**. A biztonsági unióra vonatkozó közelmúltbeli uniós stratégiával és a 2021-2025-ös időszakra szóló új kábítószer elleni uniós stratégiával összhangban az Eurojust üdvözli és határozottan támogatja a nem uniós országokkal folytatott együttműködés előmozdítására és fokozására irányuló célkitűzést,

például további együttműködési megállapodások megkötése, a kapcsolattartó pontok hálózatának kiterjesztése, valamint az egyéb intézményekkel, ügynökségekkel és hálózatokkal való együttműködés kiszélesítése révén.

- Az Eurojust által nyújtott segítség rendkívüli hozzáadott értéket jelenthet a **határokon átnyúló ellenőrzött szállítással** kapcsolatos ügyekben, segítséget nyújtva a nemzeti igazságügyi hatóságoknak a szétaprózott, az ellenőrzött szállítás végrehajtása előtt és során figyelembe veendő európai jogi környezetből eredő akadályok leküzdésében. Az e területen folytatott igazságügyi együttműködés megkönnyítése érdekében fontolóra kell venni e **nyomozási cselekmény nagyobb mértékű uniós szintű harmonizációját és specifikus szabályozását**.
- A párhuzamos nyomozások negatív következményeinek – például a *ne bis in idem* elv be nem tartásából eredő problémák – elkerülése érdekében az Eurojust felajánlja szakértelmét olyan ügyekben, amikor **joghatósági összeütközés** állhat fenn. A **közös ajánlás (vagy megkeresés)** bizonyos esetekben értékes lehetőségnek tekinthető, amellyel részrehajlás nélküli véleményt lehet szerezni a további lépésekről.
- A kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos ügyekben folytatott pénzügyi nyomozás, különösen a vagyoni eszközök befagyasztása, elkobzása és visszaszerzése rendkívül fontosnak bizonyult, figyelembe véve a szervezett bűnözői csoportokra gyakorolt hatásukat. Az érintett feleket arra ösztönzik, hogy teljes mértékben használják ki a **vagyonvisszaszerzési hivatalok, pénzügyi információs egységek (FIU)** és más hálózatok nyújtotta lehetőségeket. Az Eurojust támogatja a szakembereket a pénzügyi nyomozás valamennyi szakaszában, valamint a **vagyon eszközök befagyasztását és vagyonelkobzást elrendelő határozatokról szóló új rendelet ((EU) 2018/1805 rendelet)** gyakorlati végrehajtásában.
- A **számítástechnikai bűnözés elleni európai igazságügyi hálózat (EJCN)** fontos szereplő, és értékes támogatást nyújt a darkneten, virtuális platformokon vagy digitális kommunikációs eszközökön keresztül folytatott kábítószer-kereskedelem elleni küzdelemhez. Mivel ezek a nyomozások gyakran különleges ismereteket igényelnek nemcsak bűnüldözési szinten, hanem az igazságügyi hatóságok körében is, különösen határokon átnyúló ügyekben, az Eurojust arra is **ösztönzi a gyakorló szakembereket**, hogy az adott ügyekben **vegyék fel a kapcsolatot az EJCN nemzeti kapcsolattartó pontjaival**.
- A kábítószer-kereskedelem megfelelő eseteiben kifejezetten ajánlott **közös nyomozócsoporthoz (JIT)** felállítása. A széles körben elterjedt aggodalmakkal ellentétben közös nyomozócsoporthoz létrehozása soha nem volt még ennyire egyszerű az igazságügyi hatóságok számára, mivel **az Eurojust a közös nyomozócsoporthoz való tevékenység valamennyi szakaszában támogatást biztosít**, így segítséget nyújt a közös nyomozócsoporthoz megtárgyalásához, kidolgozásához, létrehozásához, igazgatásához és finanszírozásához.
- Az Eurojust **koordinációs központjai** által elért ígéretes és sikeres eredmények ellenére (pl. az egyidejű és összehangolt letartóztatásokra, házkutatásokra és lefoglalásokra irányuló közös akciónapok alkalmával) a nemzeti igazságügyi hatóságok vonakodnak koordináló központok létrehozását kérni a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos ügyekben. Az Eurojust ezért **felkéri és ösztönzi az igazságügyi hatóságokat, hogy ezen a bűnügyi területen szélesebb körben alkalmazzák ezt a hatékony eszközt**.
- Az **adott ügyek Eurojust-hoz való korai felterjesztésének hozzáadott értéke** végső soron a nemzeti kábítószer-kereskedelmi ügyek nemzetközi vonatkozásait erősíti. Az Eurojust ezért arra **ösztönzi a határokon átnyúló kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos ügyekben**

érintett hatóságokat, hogy a lehető leghamarabb vegyék fel a kapcsolatot a nemzeti tagokkal, hogy megvitassák az adott ügyben rendelkezésre álló lehetőségeket.